

ฐานข้อมูลภาพยนตร์ดีเด่น : การพัฒนาคอลเลกชัน งานเทคนิคห้องสมุด
และการออกแบบโปรแกรมสืบค้นสารสนเทศภาพยนตร์
Best Motion Picture Database : Collection Development,
Library Technical Work and Searching Design

สุธรรม อูมาแสงทองกุล

สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยแม่โจ้ e-mail: sutham_uma@hotmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยมีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) สร้างฐานข้อมูลภาพยนตร์ดีเด่น (2) ศึกษาแนวทางการวิเคราะห์และทำรายการสื่อภาพยนตร์ (3) ศึกษาแนวทางการออกแบบโปรแกรมสืบค้นสารสนเทศภาพยนตร์ ผลการวิจัยพบว่า

1. ฐานข้อมูลเชิงอ้างอิงภาพยนตร์ดีเด่น มีข้อมูลทั้งสิ้น 3,398 ระเบียบ ทดลองใช้งานชั่วคราว <http://elib.library.mju.ac.th/elib/film.htm/> ด้วยโปรแกรม Elib ที่ปรับปรุงรูปแบบการใช้งาน (skin)

2. การศึกษาแนวทางการวิเคราะห์และทำรายการ พบว่า สามารถทำรายการด้วยหลักเกณฑ์ AACR2 ระดับ 2-3 ข้อมูลรูปแบบมาตรฐาน MARC โดยเพิ่มข้อมูลที่มีคุณค่า (value added data) เช่น ผู้กำกับ นักแสดง เรื่องย่อ ภาพ ตัวอย่างภาพยนตร์ รางวัลและอันดับยอดเยี่ยม หัวเรื่องเกี่ยวกับกลุ่มคอลเลกชัน กลุ่มประเภท/แนวภาพยนตร์ และหัวเรื่องเนื้อหาทั่วไป ส่วนการใช้แนวทาง RDA เชิงการจัดกลุ่มข้อมูลยังไม่อาจจัดทำได้เด่นชัด

3. การศึกษาแนวทางการออกแบบโปรแกรมสืบค้นของห้องสมุด (OPAC) ที่ใช้กับสารสนเทศภาพยนตร์ พบว่า การออกแบบขั้นตอนสืบค้น เช่น ทางเลือกในการสืบค้น การแสดงผลลัพธ์แบบย่อและแบบเต็ม โดยเฉพาะที่เกี่ยวกับภาพ และการเชื่อมโยงไปยังข้อมูลอื่นที่เกี่ยวข้องยังไม่เพียงพอ

คำสำคัญ: ภาพยนตร์, ฐานข้อมูล, การพัฒนาทรัพยากรห้องสมุด, งานเทคนิคห้องสมุด,
การสืบค้นสารสนเทศ

Abstract

The purposes of this study were (1) to create referral database of best motion pictures (2) to study the library cataloging work on films (3) to study the search process design for films. The results were as follows:

1. The database was created and temporary presented at <http://elib.library.mju.ac.th/elib/film.htm/>. It consisted of 3,398 records based on Elib library software that be adapted some interfaces (skin).

2. Cataloging of films were presented by AACR2 rules on level 2-3 data and MARC format data. Several value added data areas were applied e.g. directors, actors, summaries, pictures, trailers, awards and top ranks, subject headings for film collection, film genres and topical headings. RDA concept on collocation or grouping of work/ expression/manifestation records could not incompletely applied.

3. The study of searching design was found that OPAC software was not adequate for films. Some features could be developed on search steps such as search approaches, short and full data displays especially on pictures, and linking to further information.

Keyword: Motion Pictures, Database, Collection development, Cataloging, Searching

บทนำ

ภาพยนตร์เป็นสื่อทัศนประเภทหนึ่งที่ห้องสมุดจัดหาบริการผู้ใช้ แม้โดยทั่วไปอาจมองว่าเป็นสื่อเพื่อการบันเทิง มุ่งสนองวัตถุประสงค์ห้องสมุดด้านนันทนาการ (recreation) เป็นหลัก แต่ความจริงแล้วภาพยนตร์เป็นสื่อการศึกษาและสื่อการเรียนรู้ที่สนองวัตถุประสงค์ห้องสมุดด้านการเรียนการสอน (education) และด้านการส่งเสริมความบันดาลใจ (inspiration) และจินตนาการได้อย่างดี ผู้วิจัยจึงพิจารณาว่าการดำเนินการโดยนำหลักวิชาการทางบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ เช่น การควบคุมทางบรรณานุกรม การพัฒนาคอลเลกชันทรัพยากรสารสนเทศของห้องสมุด การวิเคราะห์เนื้อหาและทำดรชนีเชิงลึก การออกแบบระบบการจัดเก็บและสืบค้นสารสนเทศที่เหมาะสม มาใช้พัฒนางาน จะทำให้การดำเนินงานและการบริการผู้ใช้มีประสิทธิภาพขึ้น

วัตถุประสงค์

1. เพื่อสร้างฐานข้อมูลเชิงอ้างอิงภาพยนตร์ดีเด่น
2. เพื่อศึกษาแนวทางการวิเคราะห์และทำรายการสื่อภาพยนตร์
3. เพื่อศึกษาแนวทางการออกแบบโปรแกรมสืบค้นสารสนเทศภาพยนตร์เพื่อบริการสืบค้น

ขั้นตอนและวิธีการดำเนินงาน

1. สร้างฐานข้อมูล โดยได้ดำเนินการรวบรวมข้อมูลประชากรคือรายการบรรณานุกรมภาพยนตร์ดีเด่น รวมทั้งภาพยนตร์ทั่วไปที่น่าสนใจ จากแหล่งข้อมูลต่างๆ ที่สำคัญคือ (1) ฐานข้อมูลภาพยนตร์ เช่น IMDb.com (Internet Movie Database), หนังสืดอตคอม, สยามโซนดอตคอม, หอภาพยนตร์แห่งชาติ (2) เว็บไซต์ เช่น วิกิพีเดียไทย และ Wikipedia รวมทั้งข้อมูลในเว็บบล็อกหรือกระทู้ที่ให้ความคิดเห็นและข้อมูลที่น่าสนใจ (3) ฐานข้อมูลห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาของไทยบางแห่ง เช่น มหาวิทยาลัยศิลปากร สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

เกณฑ์กำหนดเป็นภาพยนตร์ดีเด่นและรวบรวมข้อมูลคือได้รับรางวัล หรือได้รับการเสนอชื่อเข้าชิงรางวัล (nominee) ตามเทศกาลรางวัลที่งานวิจัยครั้งนี้ใช้ในการรวบรวมข้อมูล เช่น รางวัลตุ๊กตาทอง รางวัลสุพรรณหงส์ รางวัลออสการ์ รางวัลลูกโลกทองคำ รางวัลปาล์มทองคำ เป็นต้น เฉพาะสาขาภาพยนตร์ยอดเยี่ยม สาขาผู้กำกับยอดเยี่ยม สาขานักแสดงนำชายยอดเยี่ยม สาขานักแสดงนำหญิงยอดเยี่ยม ในช่วงปีที่กำหนด (ภาพยนตร์ต่างประเทศ ค.ศ. 1970-ปัจจุบัน ภาพยนตร์ไทย 2533 (ค.ศ. 1990) -ปัจจุบัน) รวมทั้งภาพยนตร์ที่ได้รับการจัดลำดับเป็นภาพยนตร์ดีเด่นหรือน่าสนใจจากแหล่งข้อมูลที่น่าเชื่อถือบางแห่ง เช่น IMDb.com นิตยสาร Empire.com หนังสืดลักษณะ Movies you must see หอภาพยนตร์แห่งชาติ เป็นต้น

2. รวบรวมข้อมูลแนวทางการวิเคราะห์และทำรายการ จากแหล่งข้อมูลที่สำคัญคือ MARC format ของ Library of Congress คู่มือการทำรายการเอกสารของ ดารารัตน์ จุฬาพันธ์ (2546) รุ่งฟ้า ฐิโณทัย (2547) IMDb.com ฐานข้อมูลหัวเรื่องภาษาไทยของคณะทำงานฝ่ายวิเคราะห์ทรัพยากรสารสนเทศ และ Library of Congress Classificationweb.net และข้อมูลที่พบในฐานข้อมูลห้องสมุดบางแห่งที่รวบรวมข้อมูล และที่สำรวจ

3. รวบรวมข้อมูลลักษณะการสืบค้นสารสนเทศภาพยนตร์ จากฐานข้อมูลต่างๆ ที่สำคัญคือ IMDb.com ฐานข้อมูล Yale University ฐานข้อมูลห้องสมุดในไทยบางแห่งที่ใช้โปรแกรม Innopac, Horizon, WalaiAutolib, ALIST, MagicLibrary, Ulibm และการทดลองประยุกต์ใช้กับโปรแกรม Elib

เครื่องมือที่ใช้คือโปรแกรม CDS/ISIS, Qedit, EditPlus, Elib library software สถิติที่ใช้คือ คำร้อยละ

ผลการศึกษาและอภิปรายผล

1. การรวบรวมบรรณานุกรมและสร้างฐานข้อมูล ฐานข้อมูลบรรณานุกรมเชิงอ้างอิงของภาพยนตร์ดีเด่น มีข้อมูลทั้งสิ้น 3,998 ระเบียบ ทดลองใช้งานชั่วคราว ณ <http://elib.library.mju.ac.th/elib/film.htm/> ด้วย

โปรแกรม Elib ซึ่งบริษัท Book Promotion & Service ให้การสนับสนุนเพื่อศึกษาวิจัย โดยโปรแกรม Elib ได้ปรับปรุงพารามิเตอร์รูปแบบการใช้งาน (skin) บางส่วนให้เหมาะสมกับวัตถุประสงค์การศึกษาวิจัย

ข้อมูล 3,998 ระเบียบ แบ่งเป็นระเบียบควบคุมรายชื่อและรางวัลภาพยนตร์ 263 ระเบียบ และเป็นระเบียบบรรณานุกรมภาพยนตร์ 3,735 ระเบียบหรือรายชื่อ (titles) (ฐาน-ร้อยละ 100) ในจำนวนนี้จัดอยู่ในกลุ่มภาพยนตร์ดีเด่น (ได้รางวัล) 1,748 รายชื่อ (ร้อยละ 46.80) และอื่นๆ 1,987 รายชื่อ (ร้อยละ 53.20) กลุ่มภาพยนตร์ดีเด่น 1,748 รายชื่อ (ฐาน-ร้อยละ 100) เป็นภาพยนตร์ไทย 228 รายชื่อ (ร้อยละ 13.04) และภาพยนตร์ต่างประเทศ 1,520 รายชื่อ (ร้อยละ 86.94) ประเภท/แนวภาพยนตร์โดยรวมส่วนใหญ่เป็นภาพยนตร์ชีวิต (ร้อยละ 20.68) รองลงมาได้แก่แนวตลกขบขัน ต่อสู้ รัก ระทึกขวัญ ผจญภัย ฯลฯ รายชื่อภาพยนตร์ดีเด่นดังกล่าวสามารถนำมาเป็นเกณฑ์ในการประเมินคอลเลกชันของห้องสมุดได้ แต่ในกรณีห้องสมุดมหาวิทยาลัยแม่โจ้ ผู้วิจัยยังไม่ประเมินเพราะเป็นช่วงเริ่มต้นของการจัดซื้อจัดหาและพัฒนาคอลเลกชันสื่อภาพยนตร์ จึงใช้ข้อมูลรายชื่อนี้เพื่อการจัดซื้อจัดหาและสร้างคอลเลกชันเป็นสำคัญ อาจกล่าวได้ว่าการพัฒนาฐานข้อมูลนี้เป็นขั้นตอนเบื้องต้นของการพัฒนาคอลเลกชัน (ข้อมูล) ก่อนการพัฒนาคอลเลกชัน (ตัวเล่ม) จริงต่อไป

การสร้างระเบียบข้อมูลใช้ประโยชน์จาก (1) แหล่งข้อมูลภายนอก (2) วิธีบันทึกข้อมูลรูปแบบแฟ้มข้อมูลข้อความ (text file) ก่อน นำมาจัดรูปแบบให้สอดคล้องเขตข้อมูลแบบ MARC แล้วแปลงผันเข้าสู่ระบบฐานข้อมูล CDS/ISIS (3) การตรวจสอบและแก้ไขข้อมูลเป็นชุดด้วย CDS/ISIS Pascal utilities sub-programs แล้วถ่ายโอนข้อมูลตามมาตรฐาน ISO-2709 data exchange format ไปฐานข้อมูลอื่น ได้แก่ Horizon และ Elib วิธีการนี้ผู้วิจัยได้ใช้งานเป็นผลสำเร็จกับฐานข้อมูลอื่นมาแล้ว (สุธรรม อูมาแสงทองกุล, 2554) ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ Rajendiran, Parihar and Deshpande (2007) การสร้างเนื้อหา (content) ในฐานข้อมูลได้รวดเร็วใช้ระยะเวลา 4 เดือน (ส.ค.-พ.ย. 2557) หากใช้เกณฑ์มาตรฐานห้องสมุดมหาวิทยาลัยปี 2529 ซึ่งมีเกณฑ์บรรณารักษ์ 1 คนต่องานวิเคราะห์หนังสือ 1,500 ชื่อเรื่อง/ปี ด้วยวิธีปกติจะใช้เวลาสร้างฐานข้อมูลประมาณ 3 ปีหรือ 36 เดือน (งานวิจัยนี้มีการสร้างและบันทึกข้อมูลส่วนเพิ่มเติมมากกว่าปกติ) วิธีที่ใช้ในการวิจัยมีอัตราส่วนสูงกว่า 9 เท่า

2. การศึกษาแนวทางการวิเคราะห์และทำรายการสื่อภาพยนตร์ พบว่า

(1) การทำรายการตามมาตรฐาน MARC format สำหรับสื่อภาพยนตร์ของห้องสมุดต่างๆ มีรูปแบบการทำรายการแตกต่างกันค่อนข้างมาก ส่วนใหญ่ลงรายการสื่อภาพยนตร์ตามแนวทาง AACR2 ระดับ 1 (โดยเฉพาะข้อมูลสื่อในปีเก่าๆ) และระดับ 2 ส่วนการลงรายการระดับ 3 และการเพิ่มเติมข้อมูลที่เอื้อประโยชน์ต่อผู้ใช้ทั้งข้อมูลเชิงพรรณนา (descriptive cataloging) และข้อมูลตรรกะเพื่อการสืบค้น (subject cataloging) เช่น ชื่อผู้กำกับ ชื่อนักแสดง ภาพโปสเตอร์ เรื่องย่อ หัวเรื่อง ฯลฯ มีห้องสมุดเพียงบางแห่งที่จัดทำสม่ำเสมอ และเมื่อพิจารณาคอลเลกชันกับรายชื่อภาพยนตร์ดีเด่น จากการสำรวจเบื้องต้นของผู้วิจัย (ไม่ได้สำรวจครบถ้วนทุกแห่ง) พบว่ามีห้องสมุดที่จัดทำมาตรฐานดี 3 แห่งคือ มหาวิทยาลัยศิลปากร สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า เจ้าคุณทหารลาดกระบัง และมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ปัตตานี

(2) เขตข้อมูลการลงรายการตามรูปแบบ MARC format สำหรับสื่อภาพยนตร์ในการวิจัย ซึ่งมักแตกต่างจากสื่อหนังสือทั่วไปหรือมีการใช้เพิ่มเติมเฉพาะสื่อภาพยนตร์ ได้แก่ Leader 007 008 041 09x 245 [GMD] 300 500 508 511 520 521 538 546 586 59x 6xx 655 856 เขตข้อมูลเหล่านี้สอดคล้องกับการศึกษาและรวบรวมเป็นคู่มือของ ดารารัตน์ จุฬาพันธุ์ (2546) สำหรับการลงรายการเชื่อมโยงแฟ้มข้อมูลภาพโปสเตอร์ภาพยนตร์เข้ากับรายการข้อมูล ยังไม่มีเขตข้อมูลที่กำหนดเป็นแนวทางการใช้ร่วมกันที่ชัดเจน การมีรูปแบบการทำรายการที่แตกต่างจากหนังสือทั่วไปค่อนข้างมากทำให้บรรณารักษ์ผู้ทำรายการวิเคราะห์สื่อจำเป็นต้องศึกษาให้เข้าใจและแม่นยำ ซึ่งควรมีเอกสารคู่มือ ข้อตกลง กิจกรรมความร่วมมือ และการเผยแพร่ความรู้แก่บรรณารักษ์ให้มากขึ้น

(3) การทำรายการเพิ่มมูลค่า (value added data) ที่มักพบในห้องสมุดต่างๆ คือ ภาพปก เรื่องย่อ อาจเนื่องจากภาพปกเป็นสื่อที่ดึงดูดใจ เป็นตัวแทนเนื้อหาสาระที่ผู้ใช้จดจำได้ หรือสามารถสื่อถึงประเภท (genre) ภาพยนตร์ได้ รวมทั้งให้ข้อมูลนักแสดงซึ่งห้องสมุดอาจไม่ได้ลงรายการไว้ ส่วนเรื่องย่อเป็นข้อมูลที่ปัจจุบันสามารถสำเนาจากแหล่งอื่นได้สะดวกและเป็นตัวแทนเนื้อหาสาระที่ดี ห้องสมุดหลายแห่งจึงนิยมจัดทำไว้บริการ ข้อมูลชื่อผู้กำกับและบริษัทผู้สร้างภาพยนตร์ก็เป็นข้อมูลที่นิยมลงรายการและจัดทำเป็นแนวสืบค้น (tag 700, 710) เช่นกัน อาจเนื่องจากเป็นข้อมูลผู้รับผิดชอบหลัก (tag 245) ส่วนข้อมูลนักแสดงและอื่นๆ มักลงรายการในหมายเหตุ (tag 511) แต่ไม่ทำเป็นแนวสืบค้น (tag 700) ให้ ข้อมูลระดับผู้ชมมีการลงรายการบ้างแต่ไม่สม่ำเสมอและไม่จัดทำให้ครบคอลเลกชัน อาจเนื่องจากการหาข้อมูลนี้ไม่สะดวก เช่นเดียวกับข้อมูลประเภท/แนวภาพยนตร์ (genre) (เช่น รัก ตลก ต่อสู้) ที่จัดทำน้อยและไม่สม่ำเสมอครบทั้งคอลเลกชัน การมีข้อมูลไม่ครบจึงทำให้บรรณารักษ์ไม่สามารถใช้ประโยชน์อย่างแท้จริงได้เพราะการสืบค้นจะทำให้อัตราค้นคืน (recall) ต่ำ ส่วนข้อมูลการเชื่อมโยงไปแหล่งอื่น เช่น ภาพยนตร์ตัวอย่างใน Youtube ชีวิตประวัติ บล็อกและเว็บไซต์วิจารณ์ ไม่พบว่าห้องสมุดใดจัดทำ

(4) การทำรายการบรรณานุกรม พบว่า มักมีการกำหนดหัวเรื่อง “ภาพยนตร์” “ภาพยนตร์ไทย” “ภาพยนตร์อเมริกัน” ในเขตข้อมูลหัวเรื่อง (tag 650) เพื่อช่วยให้สืบค้นเอกสารตามคอลเลกชันได้ แต่การใช้หัวเรื่องตาม “ลักษณะสื่อ” ดังกล่าวไม่สอดคล้องกับการเป็นหัวเรื่อง tag 650 ที่ใช้กับเอกสารที่มี “เนื้อหาภาพยนตร์” ในกรณีนี้เป็นเพราะคู่มือหัวเรื่องภาษาไทยยังไม่มีหัวเรื่องที่เหมาะสมรองรับ ผู้วิจัยสำรวจฐานข้อมูลหัวเรื่อง Library of Congress พบว่ามีคำ “Libraries—Special collections—xxx” ที่แบ่งย่อยตามกลุ่มคอลเลกชัน ซึ่งอาจกำหนดเป็นหัวเรื่องว่า “ห้องสมุด—คอลเลกชันพิเศษ—ภาพยนตร์” ได้ และอาจเหมาะสมกว่าการใช้ 650 “ภาพยนตร์” สำหรับการกำหนดหัวเรื่องแก่ประเภท/แนวภาพยนตร์ ฐานข้อมูล IMDb.com มีการกำหนด 23 กลุ่ม (เช่น Romance, Comedy, Action) คู่มือหัวเรื่องภาษาไทยมีคำที่เทียบเคียงได้ 11 คำ (กลุ่ม) ยังคงขาดคำรองรับ 12 คำ (กลุ่ม) นอกจากนี้ยังพบการให้หัวเรื่องเนื้อหาแก่ภาพยนตร์ในบางรายการ มักเป็นหัวเรื่องภาษาอังกฤษ โดยให้คำดังเช่น เอกสารทั่วไป หรืออาจมีหัวเรื่องย่อ “-Drama” (“—บทละคร”) ขยาย อาจเนื่องจากคัดลอกหรือสำเนามาจากแหล่งข้อมูลอื่น แต่โดยภาพรวมแนวการให้หัวเรื่องแก่สื่อภาพยนตร์ของห้องสมุดก็ไม่มีรูปแบบที่สม่ำเสมอภายในห้องสมุดของตน และไม่สอดคล้องกันระหว่างห้องสมุด สำหรับหัวเรื่องในรูปแบบ “[เนื้อหา]ในภาพยนตร์” เช่น “คูรักในภาพยนตร์” “การก่อการร้ายในภาพยนตร์” ยังไม่นิยมใช้

(5) ข้อมูลที่ต้องการจัดกลุ่ม (collocation) ด้วยกัน และให้แสดงผลการสืบค้น OPAC เป็นลำดับลดหลั่นกัน โดยพยายามทดลองประยุกต์ใช้แนวคิด FRBR tree (Functional requirements for bibliographic records) ตามหลักเกณฑ์ RDA (Resource description and access) ที่เข้ารหัสโดยใช้รูปแบบการลงรายการ (encoding schema) แบบ MARC format ซึ่งพบตัวอย่างในโปรแกรม VTLs (นันทพร ณะกุลบริรักษ์, 2556) พบว่า ยังไม่อาจประยุกต์และดัดแปลงการใช้กับโปรแกรม Elib ได้ ในกรณีประเด็นแนวคิด FRBR กลุ่ม 1 ผลผลิต (Group 1 Entity : Products) นั้น โปรแกรมจำเป็นต้องเชื่อมโยงเขตข้อมูลต่างๆ เช่น tag 240, 245, 00x, 99x เข้าด้วยกัน ขึ้นอยู่กับโปรแกรมและไม่มีระบุในมาตรฐาน MARC format นอกจากนี้ยังพบว่า การเป็นฐานข้อมูลเฉพาะสื่อภาพยนตร์ทำให้การจัดกลุ่มผลงาน (work) ที่อาจแยกการแสดงออก (expression) เชิงรูปแบบ (form) เป็นหนังสือ สื่อดนตรี สื่อภาพยนตร์ ฯลฯ คงเหลือเพียงการแสดงออกรูปแบบเดียว และหากพิจารณารูปแบบการแสดงออกเฉพาะสื่อภาพยนตร์ ในแง่แบ่งตามภาษา ปี ก็พบว่า มีข้อมูลที่จัดในกลุ่มเดียวกันจำนวนมาก การเชื่อมโยงด้วยการใช้หัวเรื่อง (6xx) และรายการเพิ่มชื่อเรื่อง (24x, 740) ที่สร้างการเกาะกลุ่มกันก็สามารถทดแทนได้ และไม่มีภาระสร้างระเบียบเชื่อมโยง (240, 00x, 99x) และในประเด็นแนวคิดกลุ่ม 2 ผู้รับผิดชอบผลงาน (Group 2 Entity : Responsible ... Persons, Corporate bodies) ผู้วิจัยยังไม่พบวิธีการเชื่อมโยงข้อมูลผู้แต่ง/ผู้กำกับ/นักแสดง (tag 100, 110, 700, 710 หรืออาจรวมถึง 600) ของโปรแกรม OPAC ไปยังระเบียบในฐานข้อมูลที่ให้รายละเอียดบุคคลหรือองค์กรนั้นได้ และในคู่มือ MARC format ทั้ง bibliographic data และ authority data ก็ไม่มีตัวอย่างเขตข้อมูลย่อยเชื่อมโยงชัดเจน ขณะที่ฐานข้อมูลสำหรับสื่อภาพยนตร์โดยตรง เช่น IMDb.com, หนังสืตอตคอม ออกแบบมาให้เชื่อมโยงถึงกันได้

3. การออกแบบโปรแกรมสืบค้นสารสนเทศภาพยนตร์ โดยสำรวจการใช้งานโปรแกรม OPAC ของห้องสมุดต่างๆ ที่เป็นโปรแกรม Innopac, Horizon, WaliAutolib, ALIST, MagicLibrary, Ulibm, Elib พบว่าการสืบค้นด้วยคำค้น การแสดงผลภาพ การแสดงผลข้อมูลพื้นฐาน การแสดงข้อมูลเรื่องย่อ การแสดงข้อมูลรางวัล การเชื่อมโยงไปยังข้อมูลอื่น (เช่น ผู้กำกับ นักแสดง ตัวอย่างภาพยนตร์) การสืบค้นต่อเนื่องหรือนำเสนอรายการที่ใกล้เคียง การมีส่วนร่วมของผู้ใช้งาน มีลักษณะแตกต่างและไม่เอื้อต่อการใช้งานสื่อภาพยนตร์เท่ากับที่โปรแกรมสืบค้นฐานข้อมูลภาพยนตร์ ดังเช่น โปรแกรมสืบค้นภาพยนตร์โดยตรง เช่น IMDb.com มีบริการ และไม่มีมีการจัดหน้าโดยใช้กราฟิกประกอบดังเช่นโปรแกรมสืบค้นภาพยนตร์

สำหรับประเด็นการเสนอข้อมูล “ภาพ” ซึ่งเป็นตัวแทนสาระที่น่าสนใจสำหรับข้อมูลภาพยนตร์ ที่โปรแกรม OPAC ของห้องสมุดบริการผู้ใช้นั้น กรณีโหมดการสืบค้นแบบไล่เรียงหรือสืบค้นตามลำดับอักษร (browse search) ในจอภาพแสดงผลลัพธ์รายการคำ และจอภาพแสดงผลแบบย่อยังไม่มีการแสดงภาพขนาดเล็กของปกภาพยนตร์ประกอบ เมื่อดูผลลัพธ์แต่ละรายการในจอภาพแสดงผลแบบเต็ม บางโปรแกรมสามารถแสดงภาพได้ แต่บางโปรแกรมต้องเลือกเมนูแสดงผลภาพอีกทอดหนึ่ง (รวมทั้งข้อมูลอื่น เช่น เรื่องย่อ ฯลฯ ของบางโปรแกรม) ส่วนกรณีโหมดการสืบค้นแบบคำสำคัญ (keyword search) มีหลายโปรแกรมที่แสดงภาพในจอภาพแสดงผลแบบย่อได้

อย่างไรก็ตาม ขนาดภาพ การเลือกแสดง/ไม่แสดงภาพ ตำแหน่งจัดวางภาพ รวมทั้งการนำเสนอข้อมูลที่เหมาะสม ต้องพิจารณาเป็นรายโปรแกรม

ข้อเสนอแนะ

1. ห้องสมุดแต่ละแห่งสามารถศึกษาและประเมินคอลเลกชันสื่อภาพยนตร์ได้ จากการเปรียบเทียบกับรายชื่อภาพยนตร์ดีเด่น นอกเหนือจากการประเมินด้วยการสำรวจความพึงพอใจของผู้ใช้
2. คณะทำงานฝ่ายวิเคราะห์ทรัพยากรสารสนเทศ ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา ควรจัดให้มีหัวเรื่องรองรับสื่อภาพยนตร์อย่างเพียงพอ และจัดให้มีการเผยแพร่คู่มือและข้อมูลแนวทางการทำรายการสื่อภาพยนตร์ที่ชัดเจนแก่บรรณารักษ์ห้องสมุดต่างๆ เพื่อให้ดำเนินงานโดยมีมาตรฐานเดียวกัน
3. ควรมีการศึกษาวิจัยและพัฒนาโปรแกรมสืบค้นสารสนเทศที่มีคุณสมบัติเหมาะสมกับสื่อภาพยนตร์

การนำไปใช้ประโยชน์

1. ห้องสมุดมหาวิทยาลัยแม่โจ้ และหน่วยงานอื่นๆ สามารถใช้ข้อมูลรายชื่อภาพยนตร์ดีเด่นเป็นพื้นฐานวางแผนพัฒนาคอลเลกชัน และใช้ข้อมูลในการสร้างระเบียบข้อมูลโดยถ่ายโอนหรือทำสำเนาอย่างรวดเร็วได้
2. บรรณารักษ์ นักเอกสารสนเทศ ผู้เกี่ยวข้องกับงานบริการสารสนเทศและงานสร้างฐานข้อมูล สามารถศึกษาแนวทางสร้างเนื้อหาและการออกแบบโปรแกรมสืบค้น แล้วนำไปประยุกต์ใช้กับเอกสารประเภทอื่นได้
3. นักวิชาการ นักศึกษา โดยเฉพาะสาขาวิชาด้านภาพยนตร์ และผู้ใช้ที่สนใจสื่อภาพยนตร์ สามารถใช้เป็นแหล่งสารสนเทศเพื่อการศึกษาค้นคว้าได้
4. สามารถใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการสร้างความร่วมมือระหว่างห้องสมุดด้านสื่อทัศน และการถ่ายโอนหรือเชื่อมโยงไปยังฐานข้อมูลสหบรรณานุกรมได้

รายการอ้างอิง

คณะทำงานฝ่ายวิเคราะห์ทรัพยากรสารสนเทศ ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา. (2550). *หัวเรื่องภาษาไทยออนไลน์*.
ค้นจาก <http://161.200.145.23/thaicweb/main.php>.

ดารารัตน์ จุฬาพันธุ์. (2546). *คู่มือการลงรายการโสตทัศนวัสดุที่เครื่องคอมพิวเตอร์อ่านได้*. กรุงเทพฯ:
ฝ่ายโสตทัศนศึกษา หอสมุดสาขาวังท่าพระ สำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยศิลปากร.

นันทพร ธนะกุลบริภัณฑ์. (2556). *มาตรฐาน RDA และการนำมาใช้แทน AACR2 : เอกสารประกอบการฝึก
อบรม*. กรุงเทพฯ: สำนักงานวิทยทรัพยากร จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

รุ่งฟ้า ฐิโณทัย. (2547). *MARC : เอกสารประกอบการอบรมเชิงปฏิบัติการเรื่องการลงรายการบรรณานุกรมรูปแบบ
MARC, 29 มี.ค.-1 เม.ย. 2547 ณ วัดศรีสุทธาราม มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย*. กรุงเทพฯ:
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

- สุธรรม อูมาแสงทองกุล. (2554). *การพัฒนาเนื้อหาข้อมูลบรรณานุกรมงานวิจัยจากการสืบค้นโอแพค : โครงการทดลอง*. เชียงใหม่: สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยแม่โจ้.
- หนังสือดีดอทคอม. (2549). กรุงเทพฯ: บริษัท MMM Digital Asset. ค้นจาก <http://video.nungdee.com>.
- หอภาพยนตร์. (2555). [*หอภาพยนตร์/ห้องสมุด*]. ค้นจาก <http://www.fapot.org/th/library.php>.
- Carlton, Tim and Zoom, Jessalyn. (2012). *Library of Congress training for RDA: resource description & access : RDA: module 1 -- introduction to RDA identifying manifestations and items*. Washington D.C. : Library of Congress. Retrieved from Google: https://www.google.co.th/?gws_rd=ssl#q=rda+collocation.
- IMDb.com [Internet Movie Database]*. (1990). Retrieved from <http://www.imdb.com>.
- Library of Congress. (1999-2014). *MARC standards – MARC 21 formats*. (1999 edition update no.1 (October 2000) through update no. 19 (October 2014)). Retrieved from <http://www.loc.gov/marc>.
- Library of congress. (2002). *Classificationweb: World Wide Web access to library of Congress classification and Library of Congress subject headings*. Retrieved from <http://classification.net>.
- Maxwell, Rober L. (2004). *Maxwell's handbook for AACR2 : explaining and illustrating the Anglo-American cataloguing rules*. Chicago: American Library Association.
- Rajendiran, P., Parihar, Y. S. and Deshpande, Arati U. (2007). “Automated bibliographic record capturing from web OPAC and online bibliographic database for library cataloguing in LibSys” *Annals of Library and Information Studies*, 54 (September) : 140-145.
- Taylor, Arlene G. (2006). *Introduction to cataloging and classification*. Westport: Libraries Unlimited.
- Tillett, Barbara B. and Kuhagen, Judith A. (2011). *RDA : resource description & access: Library of Congress RDA workshop for Georgia Cataloging Summit, 9-10 August 2011*. [slides]. Library of Congress. Retrieved from Google: https://www.google.co.th/?gws_rd=ssl#q=rda+collocation
- Unesco. (1989). *Mini-Micro CDS/ISIS reference manual (version 2.3)*. Paris: Unesco.